

ДО

**ДАНАИЛ КИРИЛОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ**

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН КИРИЛОВ,

Във връзка с внесените за обсъждане и гласуване в Народното събрание на 28.02.2019 г. Законопроект за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс, представяме на Вашето внимание становището на дружествата от групата на ЧЕЗ в България във връзка с предвижданите промени в действащата правна уредба на заповедното производство.

Бихме искали да отбележим, че ЧЕЗ подкрепя законодателната инициатива, свързана с промени в режима на заповедното производство, уреден в ГПК, които да защитят потребителите и да осигурят баланс във взаимоотношенията им с различни финансови институции (банки, фирми за бързи кредити и такива за събиране на вземания, доставчици на услуги и други) чрез предвиждане на възможност за съдилищата да следят за наличие на неравноправни клаузи в договори с потребители, въз основа на които се издават заповеди за изпълнение и заповеди за незабавно изпълнение. Едновременно с това, считаме, че следва да бъдат прецизирани някои текстове с оглед прилагането им спрямо други категории заявители на заповед за изпълнение като електроразпределителните и електроснабдителните дружества, и по-конкретно свързани с разграничаване на хипотезите, в които е необходимо съдът служебно да проверява за наличие на неравноправна клауза. Конкретните бележки и предложения, и съображенията ни за тях са изложени по-долу.

Предложения по конкретни текстове от проекта на ЗИД на ГПК:

- **§ 1 – относно изменения в чл. 410**

Предлагаме следната редакция на текста на новосъздадената ал.3 на чл. 410:

- *Вариант 1: „Когато вземането произтича от договор, сключен с потребител, към заявлението се представя договорът, включително и общите условия към него, освен в случаите, когато потребителят ползва услуги от обществен интерес, предоставяни въз основа на договор при публично известни общи условия, одобрени от регулаторен орган по ред предвиден в закон или друг нормативен акт“*

- *Вариант 2: „В случаите, в които вземането произтича от договор, сключен с потребител по смисъла на Закона за защита на потребителите, към заявлението се прилагат приложимите общи условия и договора, ако е в писмена форма, заедно с всички приложения и изменения. Посочените документи не се прилагат в случаите, когато потребителят ползва услуги от обществен интерес, предоставяни въз основа на договор при публично известни общи условия, одобрени от регулаторен орган по ред предвиден в закон или друг нормативен акт.“*

Мотивите ни за това предложение са, че въвеждането на служебно задължение за съда да контролира незаконосъобразността на основанието за издаване на заповед за изпълнение и по-конкретно да проверява за наличието на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител следва да бъде насочено към хипотезите, когато потребителят придобива стоки или ползва финансови услуги въз основа на сключен договор при общи условия, които са приети и одобрени от съответния доставчик на услуги – насрещна страна по договора. Такива са случаите на общи условия, изготвени от банки или други финансови институции, които не се одобряват предварително от държавен регулаторен орган нито са приети в резултат на публично обсъждане, където могат да бъдат оспорени неравноправни клаузи по смисъла на чл. 143 от Закона за защита на потребителите. За разлика от тях, потребителите на електроенергийни услуги, предоставяни от електроснабдителните дружества, в качеството им на краен снабдител и доставчик от последна инстанция сключват договори за доставка на електрическа енергия при публично известни общи условия. Съгласно чл. 98а, ал.1 от Закона за енергетиката, крайният снабдител продава електрическа енергия при публично известни общи условия, които са с точно определено и посочено в ал.2 на същия член задължително съдържание, което гарантира основни права на потребителите. Съгласно чл. 95а, ал.2, снабдяването с електрическа енергия от доставчик от последна инстанция е услуга от обществен интерес, която се предоставя въз основа на договор при общи условия. Приемането и одобряването с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР) на проектите на общите условия на договорите за продажба на електрическа енергия се извършва в рамките на публична процедура, уредена в раздел III на Наредба № 3 за лицензиране на дейностите в енергетиката (Наредбата), в която Комисията като компетентен държавен орган разглежда и се произнася по законосъобразността на клаузите, включени в тях, с цел гарантиране на максимална защита на интересите на потребителите на електрическа енергия.

В рамките на тази процедура, енергийните предприятия оповестяват и обявяват в централните за работа с крайните клиенти изготвените от тях проекти на общи условия, с цел клиентите да се запознаят с тях и отправят своите предложения по проекта, като освен това се провежда публично обсъждане. Становищата и бележките по проекта, получени от граждани, потребителски организации и държавни органи като КЗП, КЗЛД, включително от омбудсмана на Република България, в хода на публичното обсъждане на общите условия, протоколът от публичното обсъждане и становището на енергийното предприятие по получените коментари и бележки, се вземат предвид от Комисията при разглеждане на проекта. По този начин се гарантират правата и интересите на потребителите. В случай на констатиране на клаузи, прилагането на които би могло да накърни правата и интересите на потребителите, то КЕВР, съгласно чл. 129, ал.2 от Закона за енергетиката, дава задължителни указания и срок за изменение и допълнение на проектите за общи условия с оглед привеждането им в съответствие с изискванията на закона и осигуряване на равнопоставеност. На клиентите, които не са съгласни с общите условия, съгласно чл. 98а, ал. 5 от Закона за енергетиката е дадена възможност в срок до 30 дни след влизането им в сила, да внесат при съответното енергийно предприятие заявление, в което да предложат специални условия. Приетите от енергийното предприятие специални условия, различни от публикуваните, се отразяват в допълнителни писмени споразумения, които не могат да предвиждат условия, които поставят крайните клиенти в неравноправно положение спрямо останалите.

Допълнителна гаранция за правата и равнопоставеността на потребителите на електроенергийни услуги е предвидена и в задължението, уредено в чл. 123, ал.1, т.2 и т.5 от Наредба № 3 за лицензиране на дейностите в енергетиката за лицензиантите, включително електроснабдителните дружества, предоставящи услуги от обществен интерес, да осигурят защита на правата на клиентите и равнопоставеност между групите клиенти, включително чрез изготвяне, одобряване от КЕВР и публикуване на общи условия за снабдяване на клиентите и сключване на договори за продажба на електрическа енергия при така одобрените общи условия. Същите гаранции се прилагат и в случаите на изменение или допълване на общите условия.

Предвид гореизложеното, чрез предвидените в Закона за енергетиката и в Наредбата правила и процедури се осигурява в достатъчна степен равноправно положение на клиентите на електроразпределителните и електроснабдителните дружества – потребители на електроенергийни услуги, чрез което се гарантира недопускането на включване на неравноправни клаузи в общите условия на тези дружества. В тази връзка прилагането на задължението за представяне на договора, включително и общите условия към него към заявлението за издаване на заповед за изпълнение от тяхна страна е ненужно с оглед на това, че проверката за наличие на неравноправни клаузи е предварително извършена в хода на процедурата по приемането на общите условия и такава преценка от страна на все един съдебен състав по всяко едно заявление по чл. 410 от ГПК в рамките на заповедното производство би била излишна и единствено би довела до забавяне на хода на производството.

Прилагането на изискването за представяне на посочените в предложението за нова ал.3 от ГПК документи спрямо заявителите за издаване на заповед за изпълнение – електроразпределителни и електроснабдителни дружества би създадо необоснована и излишна административна тежест за съответните дружества. Възникването на качеството потребител по смисъла на общите условия, одобрени от КЕВР (лице, което е собственик или ползвател на имота собственик или ползвател на имот, присъединен към електроразпределителната мрежа съгласно действащото законодателство), следва да се счита за настъпило по силата на факта на приемане на доставката на електрическа енергия. Предвид това, при установяване на ползването на електрическа енергия от съответния собственик или ползвател на даден обект, лицето придобива качеството потребител, без за това да е необходимо сключването на индивидуален писмен договор за продажба на електрическа енергия.

Предложеният текст на чл. 410 в проекта задължава да бъде предоставен и договор с потребителя, освен общите условия. С оглед гореизложеното това няма как да бъде изпълнено от електроразпределителните и електроснабдителните дружества, тъй като последните нямат законово задължение да сключват индивидуални договори с клиентите си, а предоставят услуги на основание договор при общи условия. В тази насока е и трайната практика на Върховния касационен съд, според която с оглед на това, че Законът за енергетиката не изисква изрично писмено приемане за доказване на облигационните отношения, като не е необходима двустранна писмена форма.

Направените от нас предложения и коментари са продиктувани от необходимостта предложените промени в областта на заповедното производство да бъдат прецизирани с оглед ефективното им прилагане и приемането на балансиран подход между интересите на длъжниците и кредиторите с цел икономичен, бърз и ефективен съдебен процес. Надяваме се, че съображенията ни ще бъдат разгледани и взети предвид при обсъждането и гласуването на Законопроекта, като оставаме на разположение за съдействие.

С уважение,

Карел Крал

Регионален Мениджър на ЧЕЗ за България